

PN

Talouskasvu hidastuu väliaikaisesti

21.3.2019

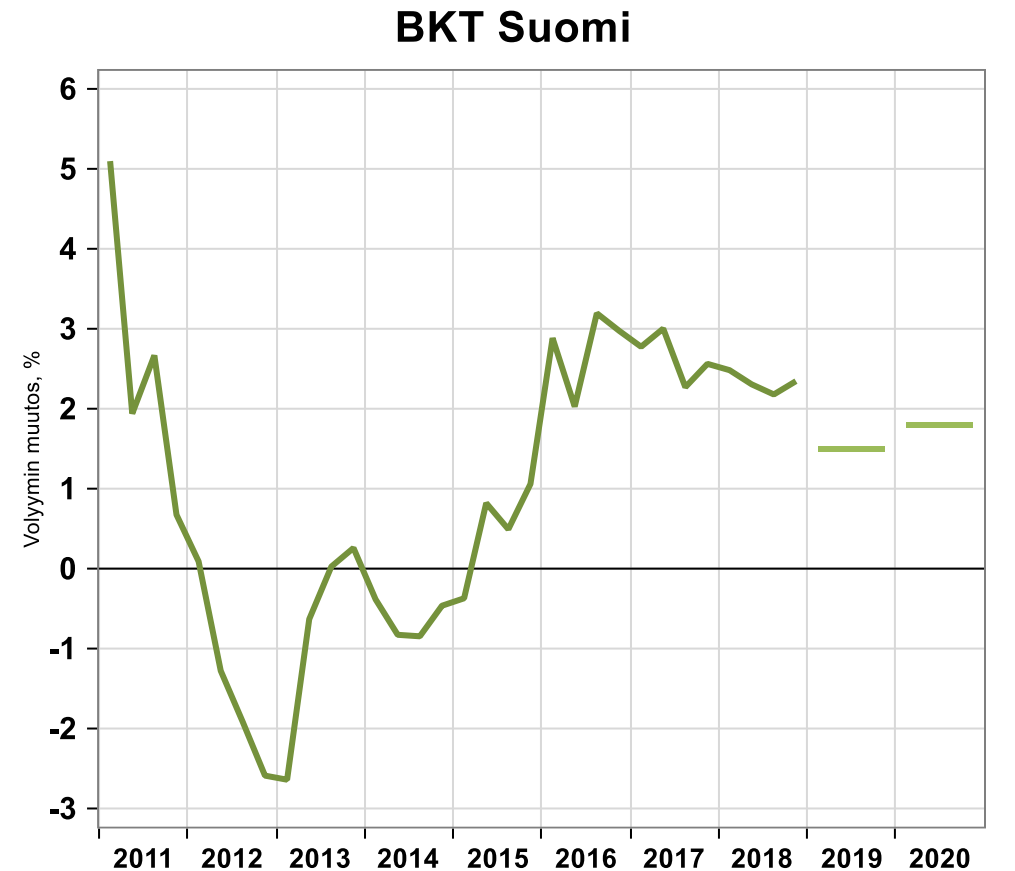
PTT ennuste, Kansantalous 2019 kevät

Naufal Alimov, Henna Busk, Janne Huovari, Peetu Keskinen ja Lauri Vuori

Talouskasvu hidastuu väliaikaisesti

- Suomen talouden kasvu hidastuu selvästi tänä vuonna euroalueen perässä.
- Osa maailmantalouden ongelmista väliaikaisia ja kasvu nopeutuu ensi vuonna.
- Laivatoimitukset pitävät viennin kasvussa.
- Rakentamisen kasvu pysähtyy, ensi vuonna lisää tuotannollisia investointeja.
- Kotitalouksien ostovoiman kasvu lisää kulutusta.
- Työvoiman kasvu on pysähtynyt ja työllisyyden kasvu hidastuu selvästi.

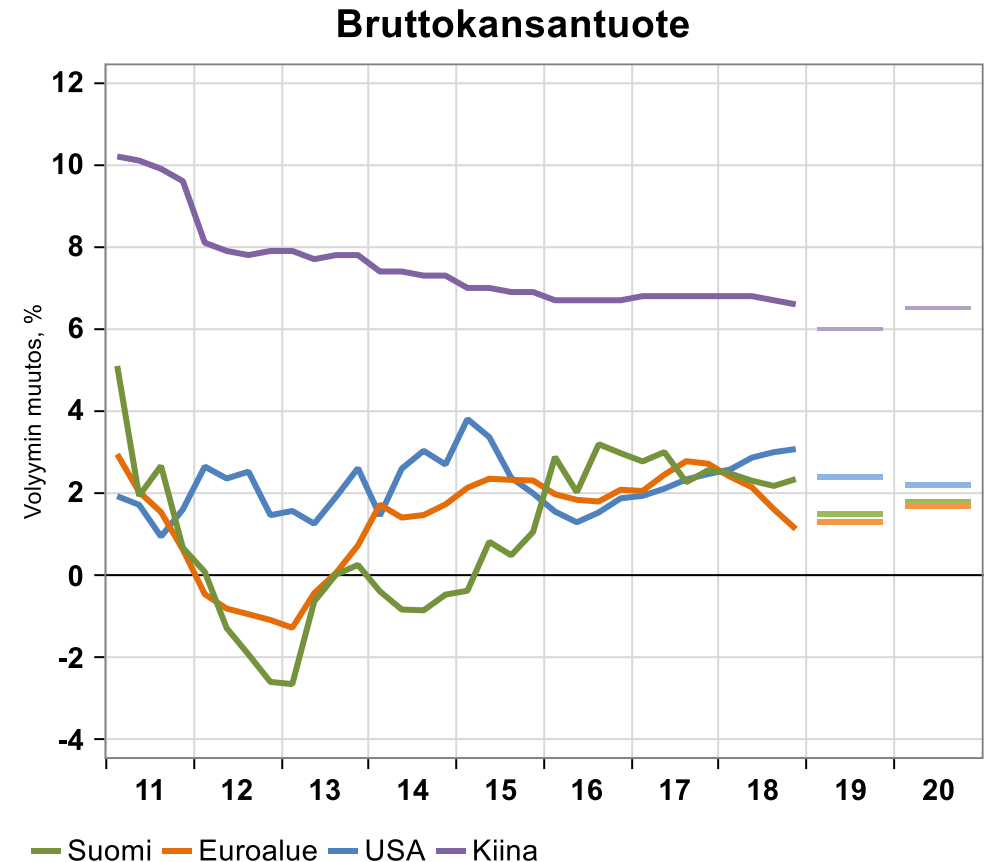
Ennuste	2018	2019e	2020e
BKT	2,3 %	1,5 %	1,8 %

Lähde: Tilastokeskus, Macrobond

Maailmantalouden kasvu on hidastunut

- Maailmantalouden tuotannon kasvu on hiipunut kaikkialla, euroalueella eniten.
- Yhdysvaltojen ja Kiinan kauppasotaan sekä brexitiin odotetaan ratkaisua kevään aikana.
- Yhdysvaltojen talouskasvu on tänä vuonna selvästi nopeampaa kuin euroalueella, mutta hidastuu veronalennusten vaikutuksen vaimetessa.
- Saksan teollisuuden ongelmat ovat vaikuttaneet koko euroalueen kehitykseen, ongelmat ovat kuitenkin väliaikaisia.

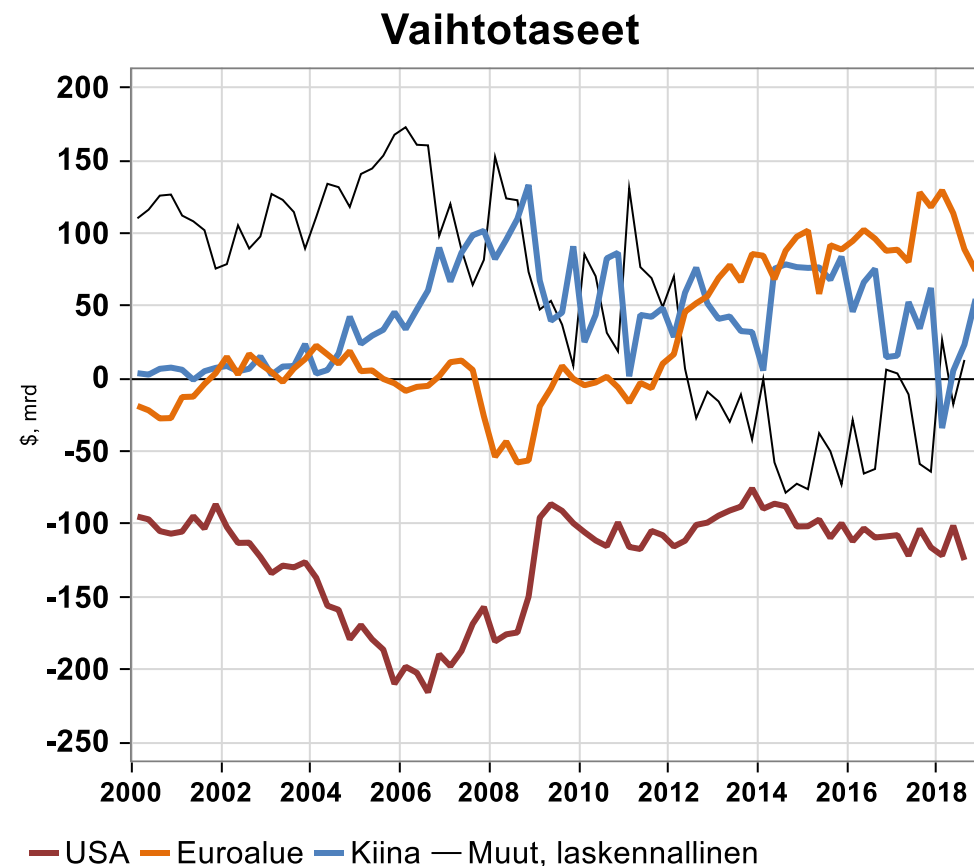
Euroalueella ongelmia

- Euroalueella kasvu hidastui selvästi viime vuonna.
 - Vienti ja yksityinen kulutus hidastunut eniten.
 - Työllisyys ja palkat kuitenkin kehittyneet positiivisesti.
 - Saksassa autoteollisuuden ongelmat aiheuttavat väliaikaisia haasteita talouskasvulle.
- Yhdysvalloissa kasvu jatkuu reippaana vaikkakin hidastuu.
 - Veronalennusten toivotaan piristävän talouskasvua, lisäävät kuitenkin budjetin alijäämää.
 - Budjetin tasapainotus aiheuttaa haasteita pitkällä aikavälillä.
- Kiinassa talouskasvua pitäisi nopeuttaa elvytyksellä.
 - Elvytystoimet ovat kuitenkin tällä kertaa rajoitettuja, sillä yksityisen sektorin velkataakka on suuri.
 - Talouden rakenteitakin pitäisi uudistaa.

Ennuste, BKT	2019e	2020e
Maailma	3,2 %	3,4 %
Euroalue	1,3 %	1,6 %
Kiina	6,0 %	6,5 %
Ruotsi	1,5 %	1,7 %
Suomi	1,5 %	1,8 %
USA	2,4 %	2,2 %
Venäjä	1,4 %	1,5 %

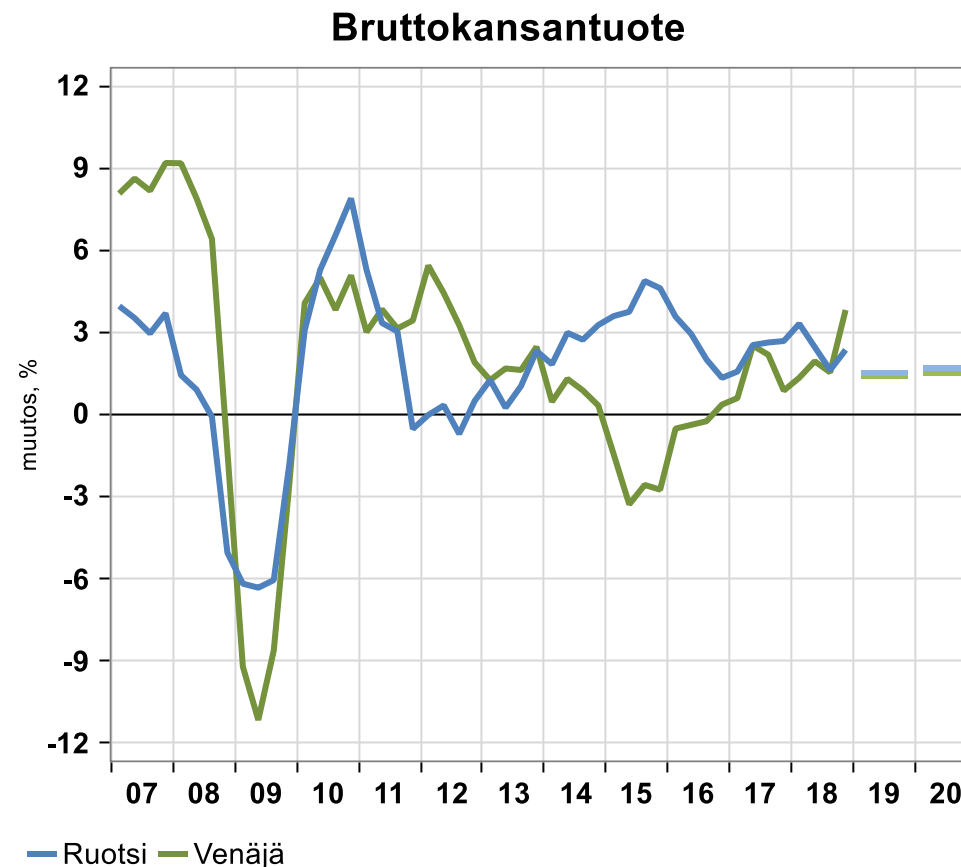
Kauppasota pysäyttäisi kasvun

- Yhdysvaltojen ja Kiinan nykyisillä noin 50 miljardin kaupan vaikuttavilla tulleilla ei ole vielä juuri vaikutusta.
- Uhatuilla korotuksilla 200 miljardiin alkaisi jo olla vaikutuksia.
- 25 prosentin tulli koko Kiinan ja Yhdysvaltojen väliselle kaupalle veisi Yhdysvaltojen bkt:sta noin 1,5 prosenttia.
- Yleinen yli 30 prosentin tullien kauppasota, vähentäisi maailman bkt:ta noin 2-4 prosenttia.
- Lyhyen aikavälin vaikutukset suurempia.
- Kiinan yrityssektorin velkaisuus lisää riskiä.
- Globaalisti euroalue on USA:n vaihtotaseen alijäämän vastapuoli, ei Kiina.

Ruotsissa kasvuvauhti hyytyy

- Ruotsin talouskasvu hiipuu lähelle muun Euroopan tasoa.
 - Investoinnit ovat vähentyneet merkittävästi.
 - Kuluttajien luottamus on laskenut, mikä näkyy yksityisen kulutuksen laskuna.
- Myös Venäjällä loppuvuodesta spurtannut talouskasvu laantuu tänä ja ensi vuonna.
 - Investointien kasvu ei ole vieläkaan päässyt kunnolla käyntiin.
 - Öljyn hinnan lasku heikentää kasvumahdollisuuksia.
 - Jotta talous saataisiin kasvamaan nopeammin, pitäisi taloutta ja yhteiskuntaa uudistaa.

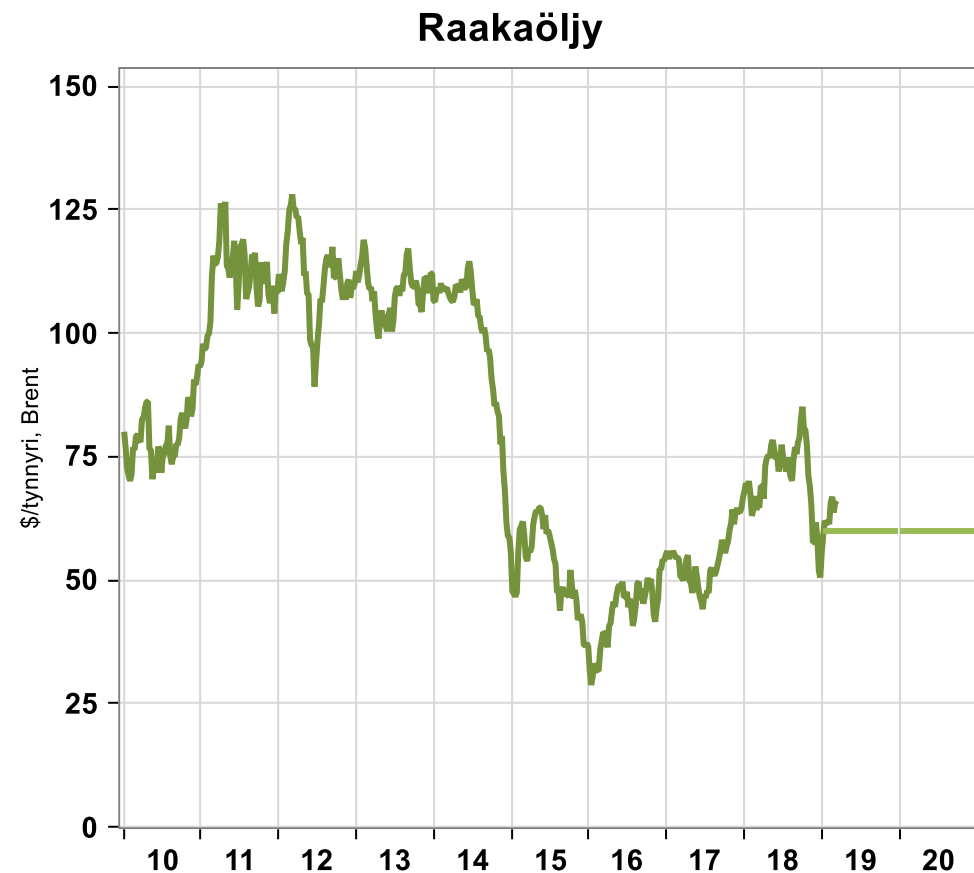

Lähde: Russian Federal State Statistics Service (Rosstat), Statistics Sweden (SCB), Macrobond, PTT

Öljyn hinta viime vuotta alempana

- Öljyntuotannon rakennemuutos jatkuu.
- Viimeisen kymmenen vuoden aikana Yhdysvallat on noussut maailman suurimmaksi öljyn tuottajaksi.
- Poraustekniikat kehittyvät edelleen, mikä laskee hintaa.
- Tänä vuonna kysynnän kasvun hidastumisen ja tarjonnan lisäyksen ansiosta öljyn hinta jää viime vuotista matalammalle tasolle.
- Ensi vuonna öljyn hinnassa ei tapahdu suuria muutoksia.

Ennuste	2019e	2020e
Raakaöljy, \$/tynnyri	60	60

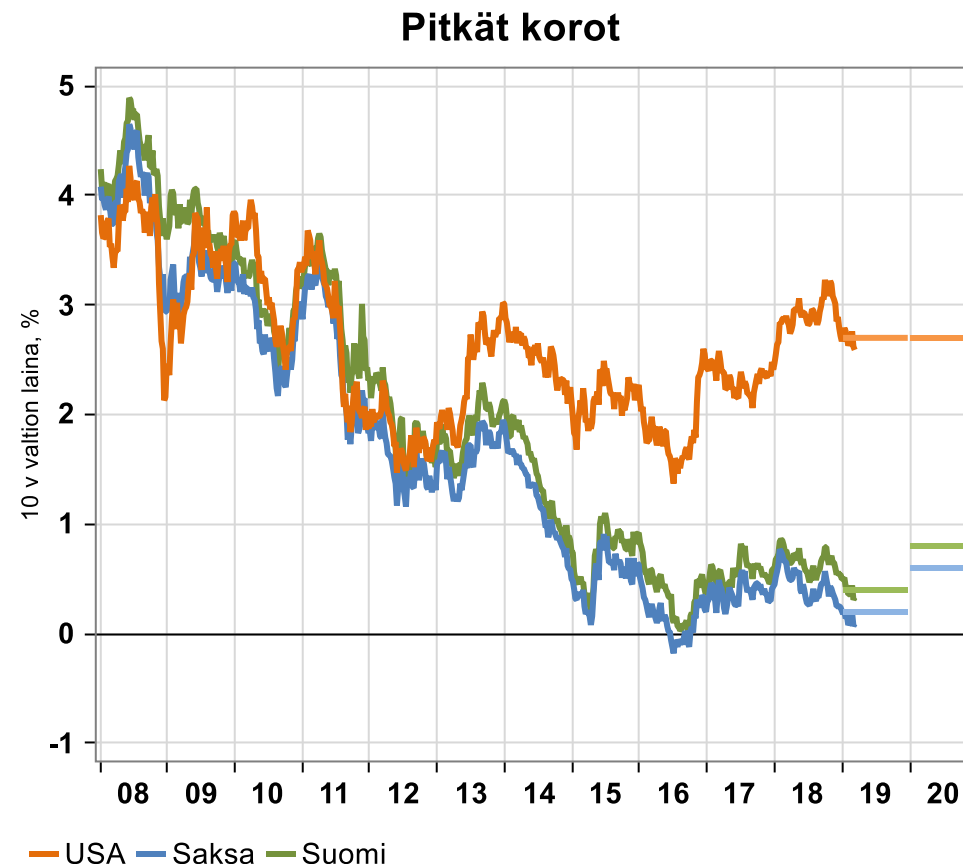

Lähde: Energy Information Administration (EIA), Macrobond, PTT

Matalien korkojen aika jatkuu euroalueella

- Euroalueen kasvuhaasteet ovat jäädyttäneet EKP:n koronnostosuunnitelmat tältä vuodelta.
- Ohjauskorkoa nostetaan aikaisintaan ensi vuonna.
- Pitkät korot ovat kääntyneet uudelleen laskuun ja korot myös pysyvät matalina.

Ennuste, 10v korko	2019e	2020e
Suomi	0,4 %	0,8 %
Saksa	0,2 %	0,6 %
USA	2,7 %	2,7 %
Euribor 12kk	0,0 %	0,3 %

Valuuttakurssi pysyy vakaana

- Valuuttakurssi pysyy tänä vuonna matalammalla tasolla kuin viime vuonna, mutta muutokset tämän vuoden aikana ovat pieniä.
- Ensi vuonna euro vahvistuu kohti pitkän aikavälin keskiarvoa, kun Yhdysvaltojen ja Euroalueen välinen talouskasvuero pienenee ja maailmantalouden epävarmuus vähenee.

Ennuste, valuuttakurssi	2019e	2020e
EUR/USD	1,15	1,2

Valuuttakurssi EUR/USD

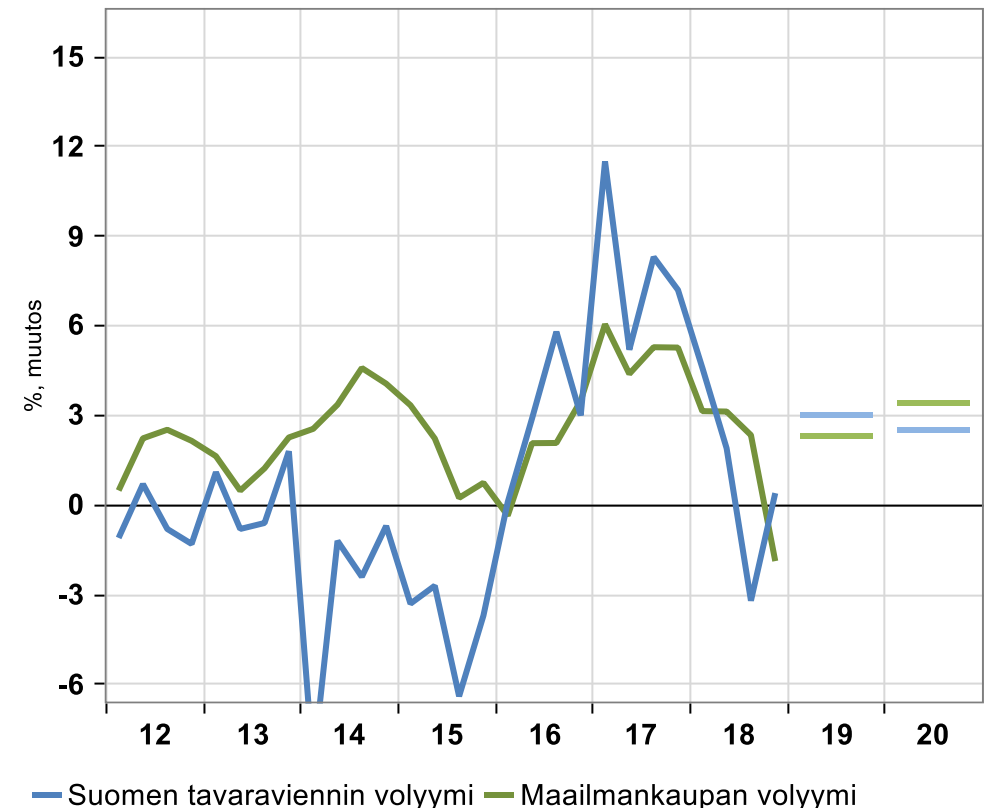

Lähde: ECB (European Central Bank), Macrobond, PTT

Viennin kasvuvauhti kiihtyy jälleen

- Suurin syy tavaraviennin kasvun hiipumiseen viime vuonna oli laivatoimitusten määrän lasku, muu tavaravienti kasvoi lähes yhtä paljon kuin edellisenä vuonna.
- Euroalueella viennin kasvu sukelsi viime vuoden lopulla, erityisesti Saksan vienti.
- Vaikka maailmantalouden kasvu hieman hidastuu, pysyy Suomen vientimarkkinoiden tilanne positiivisena.
- Valuuttakurssiin ei odoteta suuria muutoksia tänä vuonna, joten sillä ei ole viennin kannalta suurta merkitystä.

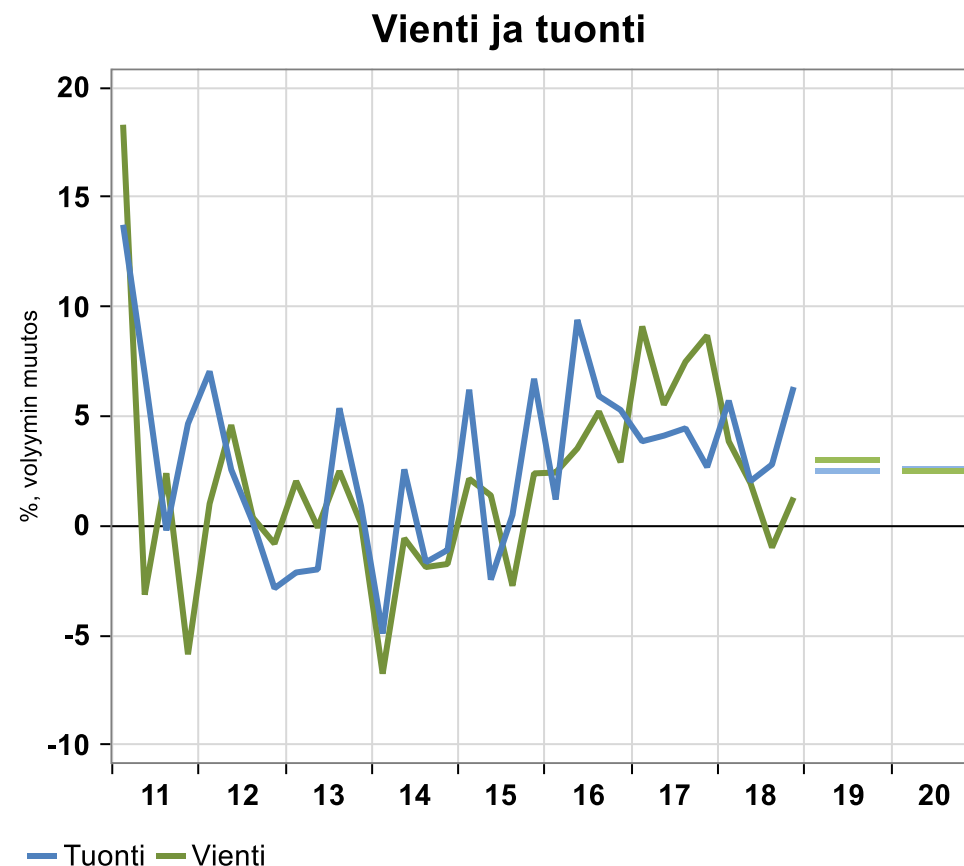
Maailmankauppa ja Suomen vienti

Alusluovutukset vauhdittavat vientiä

- Tavaraviennin kasvu kiihtyy jälleen tänä vuonna.
- Tammikuussa luovutettiin yksi risteilyalus ja tämän vuoden loppupuolelle ajoittuu vielä yksi suuri risteilyalusluovutus. Viime vuonna luovutuksia oli vain yksi.
- Ensi vuonna viennin kasvu jälleen laantuu, sillä alusluovutuksia on jälleen vain yksi.
- Tuonnin kasvu rauhoittuu sekä tänä että ensi vuonna.

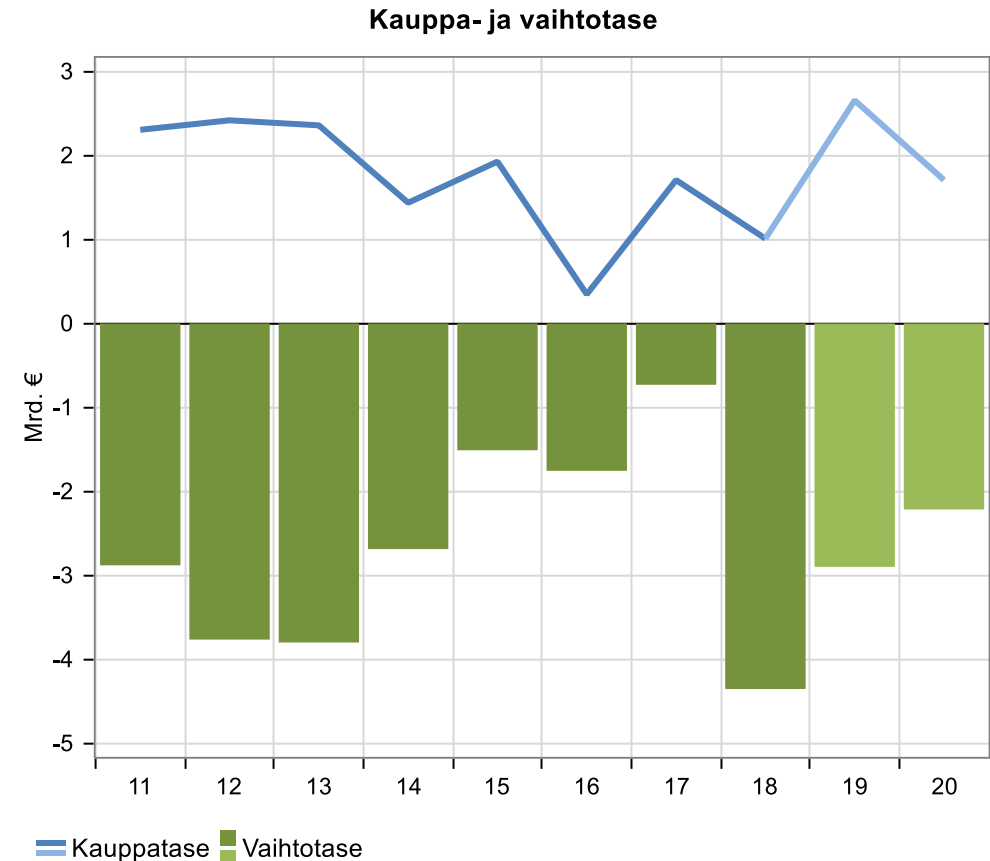
Ennuste	2019e	2020e
Tuonti	2,5 %	2,6 %
Vienti	3,0 %	2,5 %

Vaihtotase pysyy ylijäämäisenä

- Tilastokeskus korjasi vaihtotaseen lukuja viime vuoden loppupuolella erittäin merkittävästi, minkä seurauksena vaihtotase olikin negatiivinen vuonna 2017 ja vuoden 2018 alijäämä kasvoi voimakkaasti.
- Vaihtotaseen alijäämä supistuu sekä tänä että ensi vuonna, mutta ylijäämää ei vielä saavuteta.
- Kauppataseen ylijäämä vahvistuu tänä vuonna.
- Palvelutaseen alijäämä supistuu hieman tänä ja ensi vuonna.
- Vaihtosuhte pysyy vakaana.

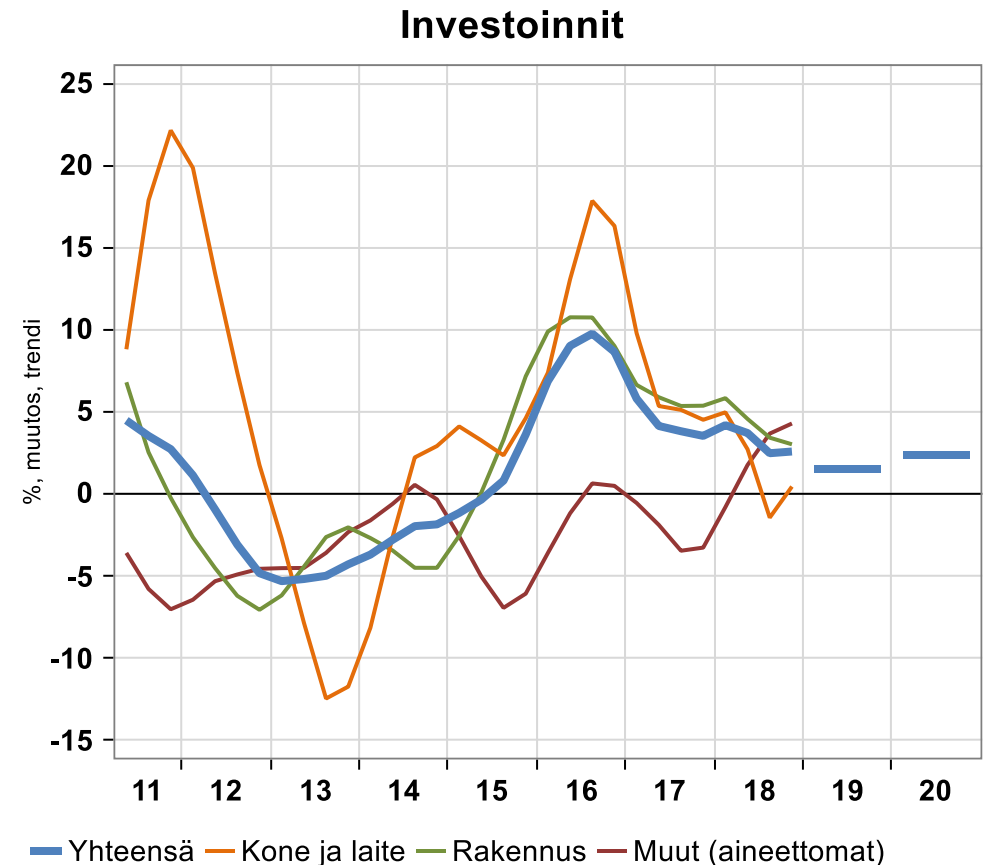
Ennuste	2019e	2020e
Kauppatase	2,7 mrd €	1,7 mrd €
Vaihtotase	-2,9 mrd €	-2,2 mrd €

Investointien kasvun painopiste muuttumassa

- Maailmantalouden epävarmuus lykkää investointeja myös tänä vuonna Suomessa. Suomen kilpailukyky on kuitenkin parantunut selvästi viime vuosina.
- Näkymien kirkastuminen kasvattaakin tuotannollisia investointeja uudelleen ensi vuonna.
- Rakennusinvestoinnit saavuttavat huippunsa ensi vuoden alussa, jonka jälkeen rakentaminen hidastuu.
- Aineettomien investointien lasku taittui viime vuonna ja kasvun odotetaan jatkuvan.

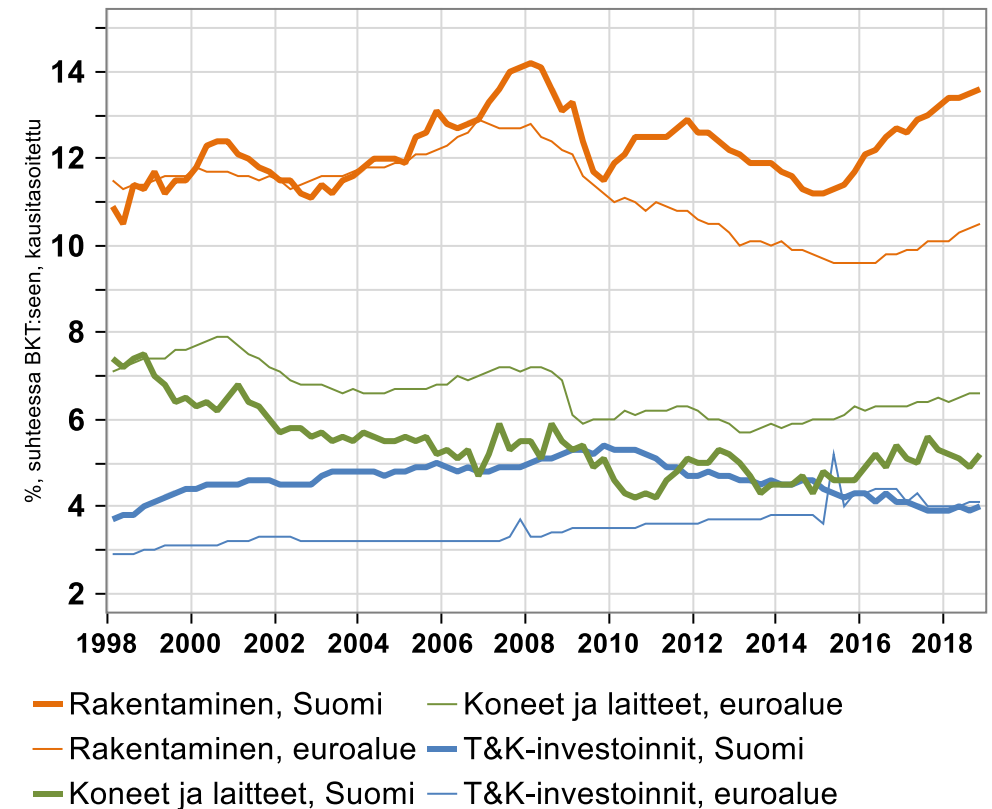
Ennuste	2019e	2020e
Investoinnit	1,5 %	2,4 %

Investoinnit ovat painottuneet rakentamiseen

- Rakentamisen taso on Suomessa kansainvälisesti varsin korkea
- Kone- ja laite investointien taso sen sijaan on varsin matala esimerkiksi muihin euroalueen maihin verrattuna.
- Tutkimus- ja kehitysinvestoinnit ovat olleet pitkässä laskussa ja Suomi on vajonnut euroalueen keskikastiin.
- Nykyisellä investointirakenteella työn tuottavuuden kasvattaminen on haastavaa.

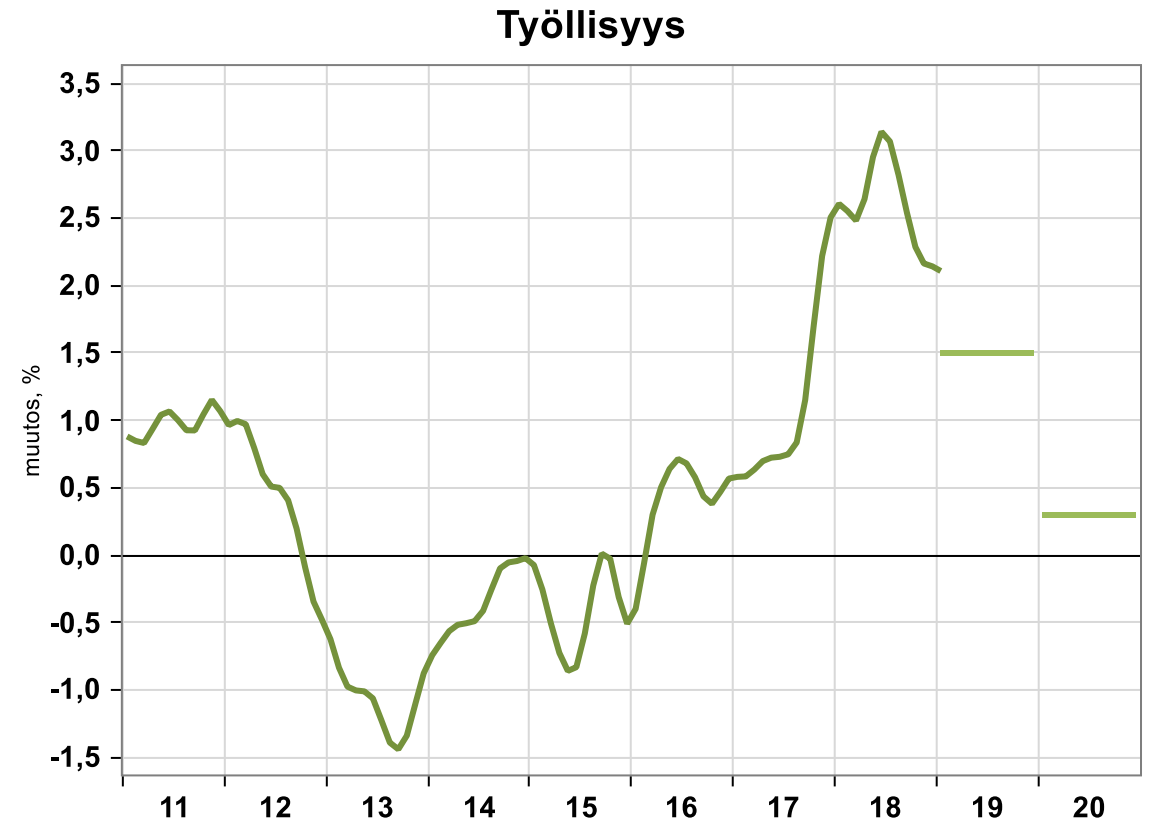
Investointiaste

Työllisyysloikan jälkeen kasvu hidastuu

- Työllisyys kasvoi viime vuonna keskimäärin 2,7% eli 67 000 henkilöä. Jatkossa työllisyyden kasvu rauhoittuu, kun tuotannon kasvu hidastuu ja tuottavuus paranee.
- Työllisyys kasvaa tänä vuonna 38 000 ja ensi vuonna 8 000 henkilöä. Suurin osa työllisyyden kasvusta tapahtui jo viime vuoden puolella.
- Viime vuonna työvoiman ulkopuolelta aktivoiduttiin kohentuneen taloustilanteen vuoksi. Työvoima kasvoi 35 000 henkilöllä. Tänä ja ensi vuonna työvoima ei enää kasva, sillä talouskasvu hidastuu.

Ennuste	2018	2019e	2020e
Työllisyysaste	71,7 %	72,9 %	73,3 %
Työlliset, milj	2,540	2,578	2,586

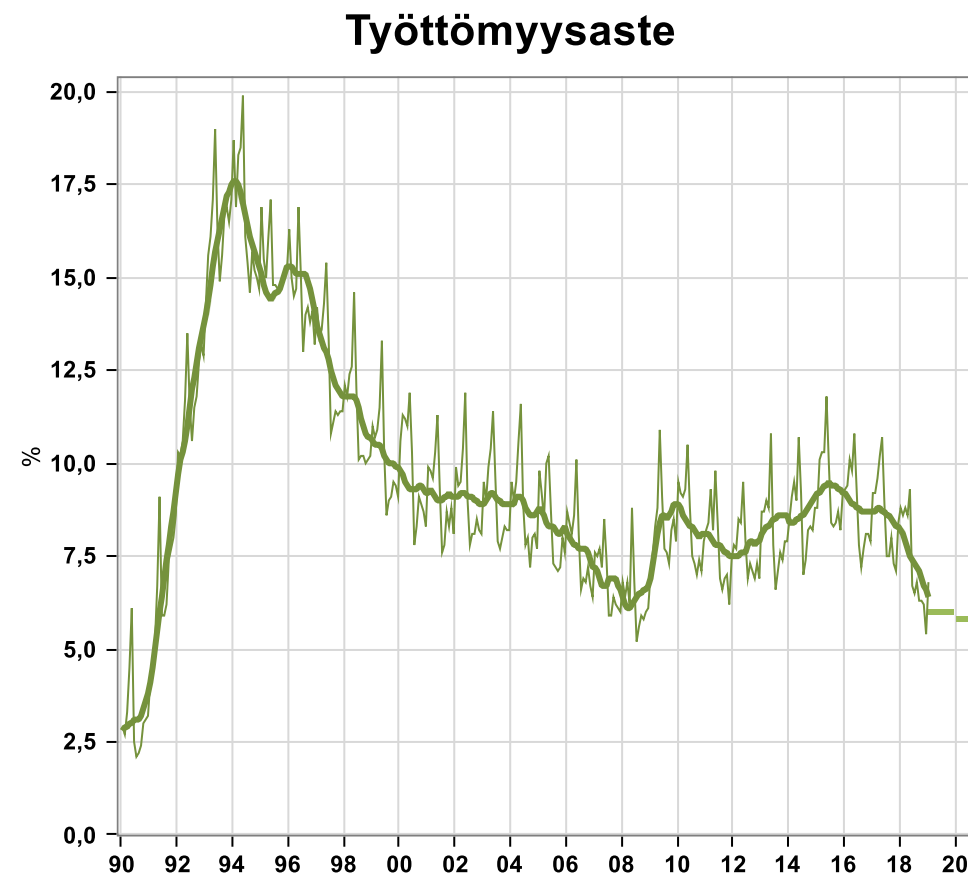

Lähde: StatFin, Macrobond, PTT

Työttömyysaste jatkaa laskuaan

- Työttömyyden lasku oli viime vuonna voimakasta. Työttömyysaste lähentelee vuoden 2008 tasoa.
- Ennusteperiodilla työttömyyden laskuvauhti hidastuu. Tästä huolimatta vuonna 2020 päästään alle 6 prosentin työttömyysasteeseen. Näin on ollut viimeksi 1990-luvun alussa, ennen laman alkua.
- Työttömyyden kova ydin sulaa hitaasti. Työmarkkinatukea saavien määrä on laskenut selvästi hitaammin verrattuna ansiopäivärahaa saajiin. Lasku alkoi myös myöhemmin, vasta vuoden 2017 lopulla.

Ennuste	2019e	2020e
Työttömyysaste	6,0 %	5,8 %

Miten 75 prosentin työllisyysasteeseen?

- Saavuttaminen vuoteen 2023 mennessä vaatisi noin 54 000 työllistä lisää. Työikäinen väestö vähenisi samaan aikaan noin 24 000 henkilöllä.
- Mikäli työvoimaan osallistumisaste pysyisi nykyisellä 78 prosentin tasolla, työttömyysaste laskisi 3,8 prosenttiin.
- Työllisyysastetavoite ei ole mahdoton, mutta vaatii uudistuksia työmarkkinoilla sekä työnteon ja sosiaaliturvan parempaa yhteensovittamista.
- Kaksi ryhmää, jossa potentiaali on suurin, ovat nuoret ja ikääntyneet (55-64v), joiden työllisyysasteet ovat alhaiset. Nuorilla kouluttautuminen on kuitenkin etusijalla.

15-64-vuotiaat			
	Työlliset	Työllisyysaste	Työikäiset
2019e	2 502 000	72,9	3 432 000
2023e	2 556 000	75,0	3 408 000
Muutos	54 000		-24 000

Skenaariot, vuonna 2023

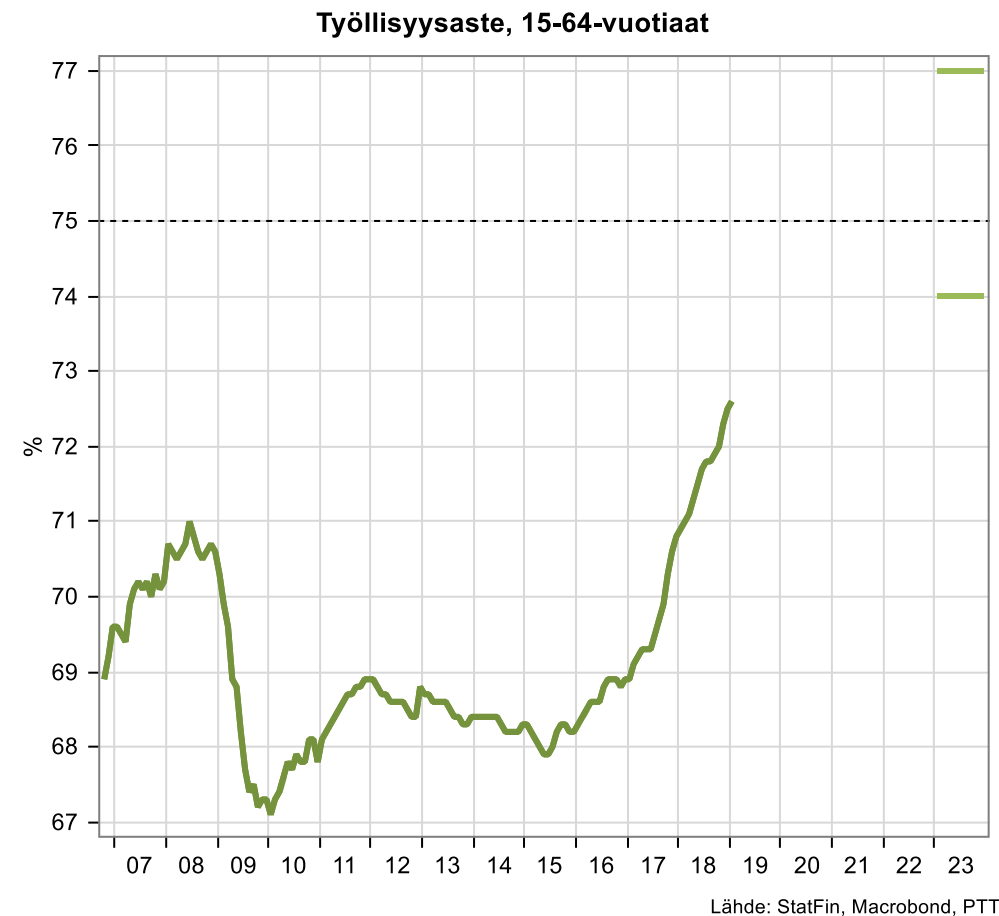
Skenaario 1:

- Ikääntyneiden työllisyysaste nousee 5-prosenttiyksikköä ja muiden ikäryhmien työllisyysasteet nousevat vuoden 2008 tasolle.
- Vuonna 2023: noin 26 000 työllistä enemmän, työllisyysaste 74%

Skenaario 2:

- Ikäryhmittäiset työllisyysasteet nousevat Ruotsin vastaavien tasolle
- Vuonna 2023: noin 137 000 työllistä enemmän, työllisyysaste 77%

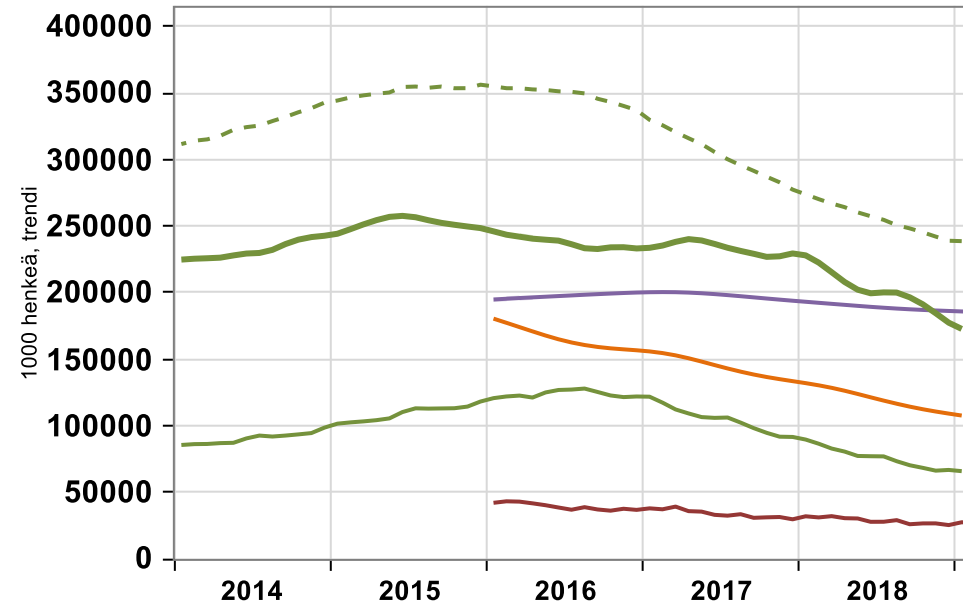
Molemmissa skenaarioissa työikäinen väestö kehittyy väestöennusteen mukaisesti. Työllisyyden lähtötasona tammikuu 2019.

Työttömyyden kova ydin sulaa hitaasti

- Viime vuosien hyvä työllisyyskehitys on näkynyt erityisesti ansiopäivärahaa saavien määrässä.
- Työttömyyden kova ydin sulaa hitaasti.
- Työmarkkinatukea saavien määrä on laskenut selvästi hitaammin verrattuna ansiopäivärahaa saajiin. Ansiopäivärahan saajilla lasku alkoi jo vuoden 2016 puolella, kun työmarkkinatukea saavilla määrä kääntyi laskuun vasta 2017 lopulla.

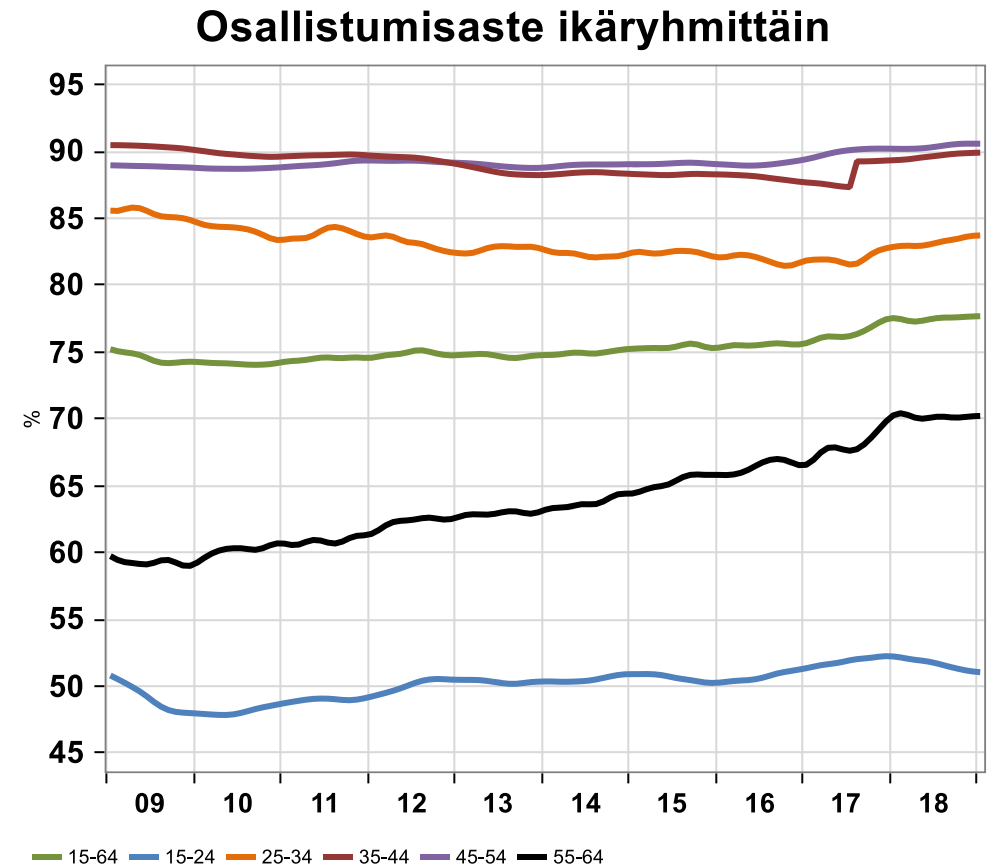
Työttömyysetuuksien saajat ja työttömät työnhakijat

Työttömät, työvoimatutkimus Työmarkkinatuen saajat
Työttömät työnhakijat Peruspäivärahan saajat
Pitkäaikaistyöttömät Ansiopäivärahan saajat

Osallistumisasteissa vielä kasvunvaraa

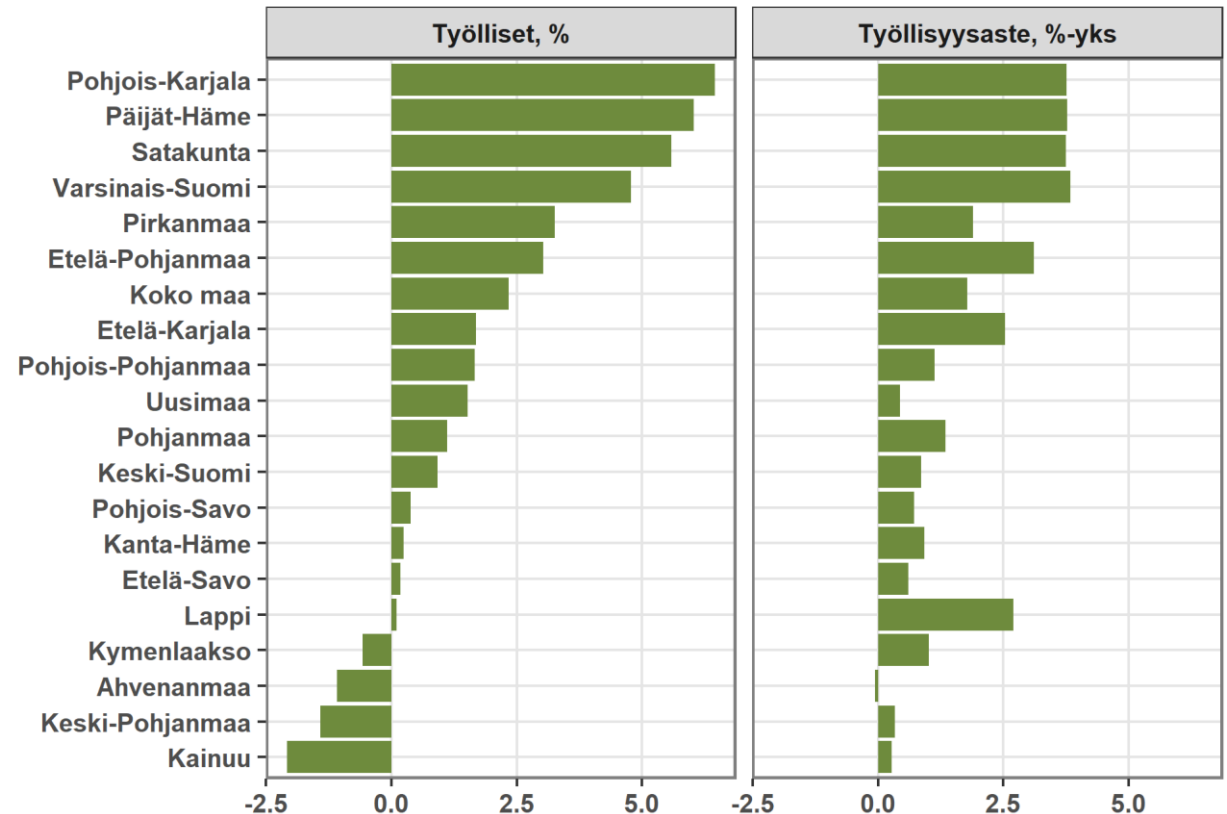
- Työvoiman määrä kasvaa edelleen vahvan kysynnän ja erilaisten aktivointitoimien saattamana.
- Työvoiman kasvunvara alkaa vähitellen pienetä, hidasteeksi muodostuvat yhtäältä työmarkkinoilta poistuvien ikäluokkien suuruus, toisaalta työmarkkinoille tulevien ikäluokkien pienuus.
- Työvoiman ulkopuolisten kohtuullisen suuri määrä ja ikääntyneiden pitempi työskentely pitävät kuitenkin työvoiman tarjonnan vielä kasvussa.

Työllisyysaste kasvussa kaikissa maakunnissa

- Viime vuoden aikana työllisyysaste kasvoi kaikissa maakunnissa.
 - Voimakkainta kasvu on ollut Pohjois-Karjalassa, Päijät-Hämeessä, Satakunnassa ja Varsinais-Suomessa.
 - Hallituksen työllisyysastetavoitteen on ylittänyt noin puolet maakunnista.
- Työttömyysaste on laskenut niin ikään lähes kaikissa maakunnissa.

Työllisten ja työllisyysasteen muutos 2018 Q4
trendin muutos vuoden takaa

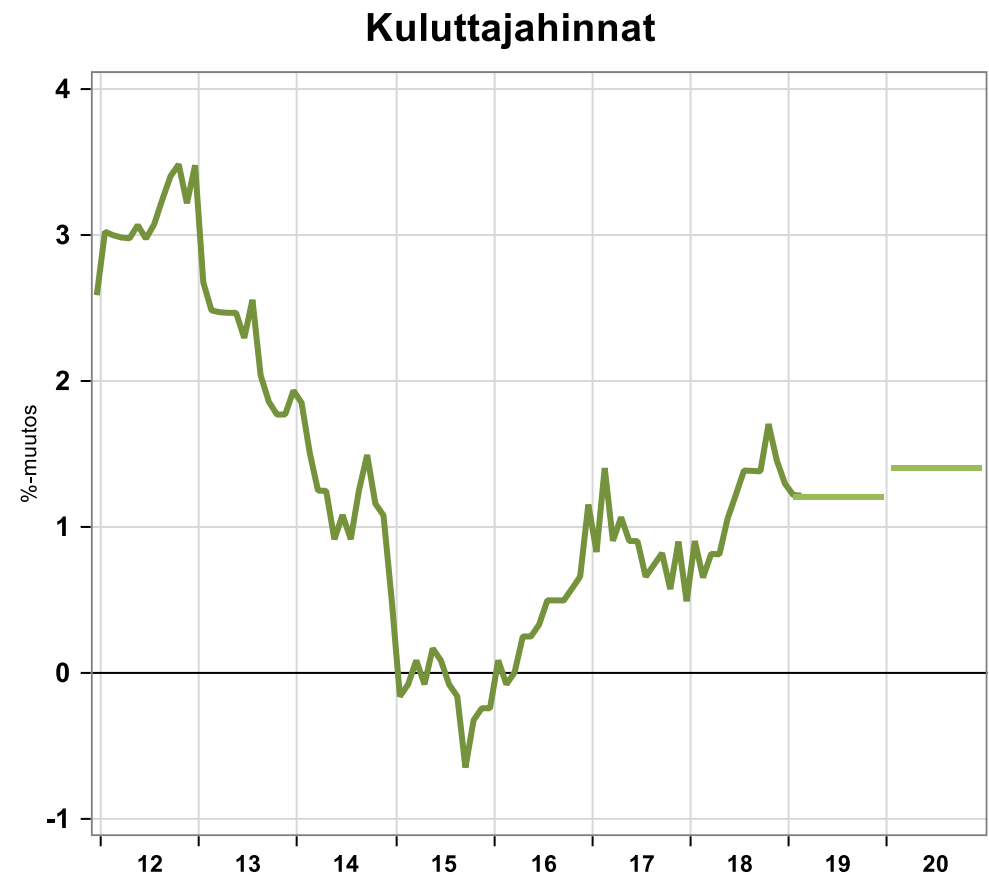

Työlliset, 15-74 ja työllisyysaste 15-64. Lähde: Tilastokeskus, PTT

Kuluttajahinnat hitaassa nousussa

- Hintojen nousu jatkuu tänä vuonna pääasiassa asumisen kallistumisen myötä.
- Valmisteverojen korotuksilla on inflaatiota vauhdittava vaikutus vielä tänä vuonna.
- Öljynhinnan lasku hidastaa inflaatiota tänä vuonna, mutta ensivaikutus hintoihin on neutraali.
- Palkkojen nousu vaikuttaa erityisesti palveluiden hintoihin.
- Hintakehitys jää tänä vuonna hieman euroalueesta, mutta ensi vuonna kehittyvät lähes samaa tahtia.

Ennuste	2019e	2020e
Inflaatio	1,2 %	1,4 %

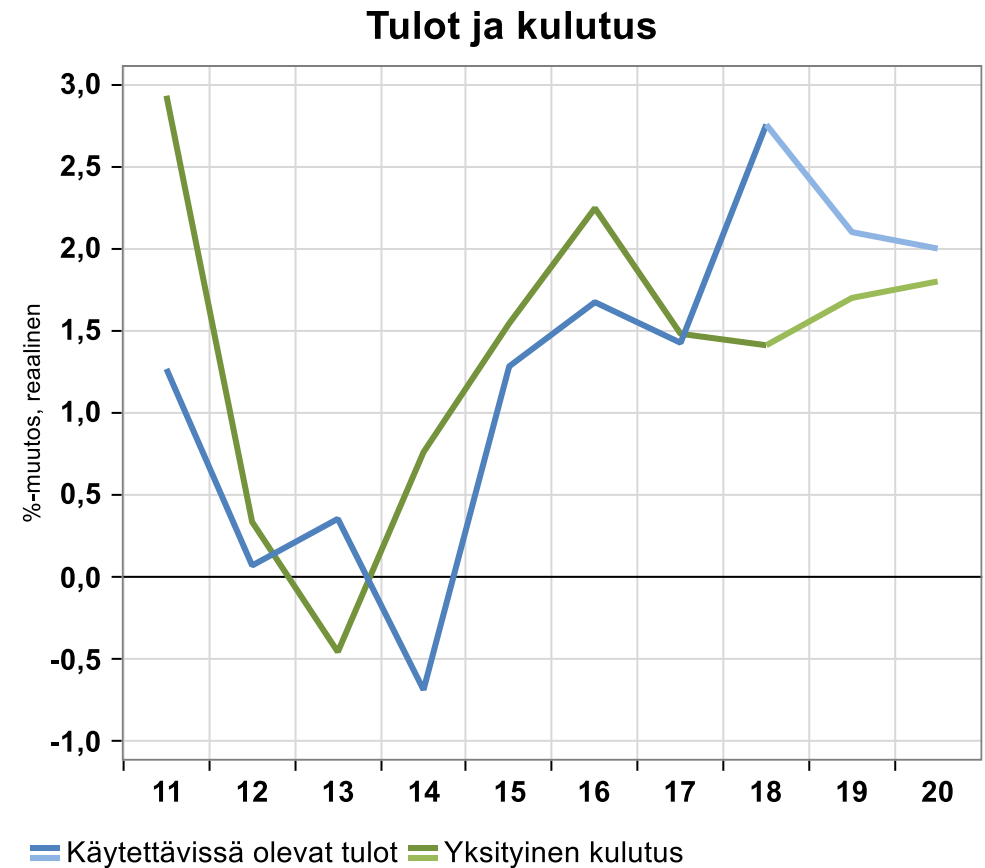

Lähde: Statistics Finland, Macrobond, PTT

Nopea tulojen kasvu lisää kulutusta

- Palkankorotukset ja työllisyyden kasvu lisäävät kotitalouksien ostovoimaa.
- Työllisyyden kasvu kuitenkin hidastuu selvästi tämän vuoden aikana.
- Ansiotason nousu hieman nopeutuu. Sopimuskorotukset pysyvät nykyisellä tasoalla. Palkkaliukumat hieman kasvavat, kun työttömyys laskee.

Ennuste	2019e	2020e
Käytettävissä olevat tulot	2,1 %	2,0 %
Yksityinen kulutus	1,7 %	1,8 %

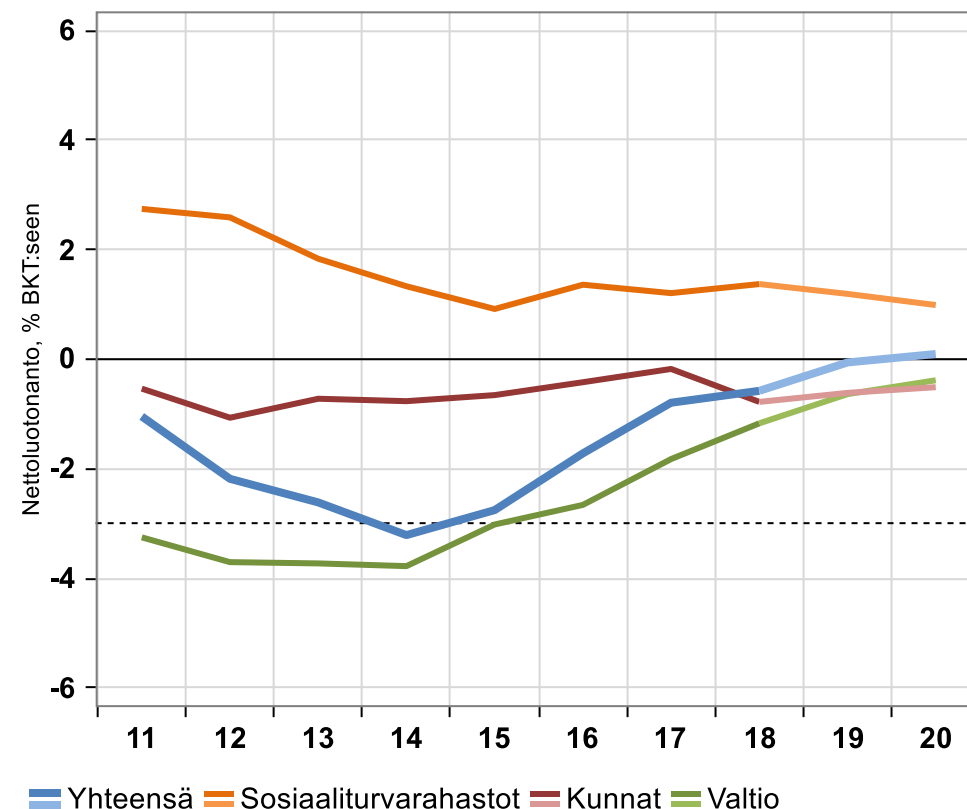

Julkinen sektori saavuttaa tasapainon

- Julkisen talouden lyhyen aikavälin tasapaino-ongelma on talouden kasvun ja julkisen talouden leikkausten myötä poistumassa.
- Ensi vuonna julkinen sektori on rahoitusjäämällä mitattuna tasapainossa.
- Kuntien tilanne on heikentynyt menojen kasvun ja valtionosuuksien leikkausten myötä.

Ennuste, ali/ylijäämä, % BKT	2019e	2020e
Yhteensä	-0,1 %	0,1 %
Sosiaaliturvarahastot	1,2 %	1,0 %
Kunnat	-0,6 %	-0,5 %
Valtio	-0,6 %	-0,4 %

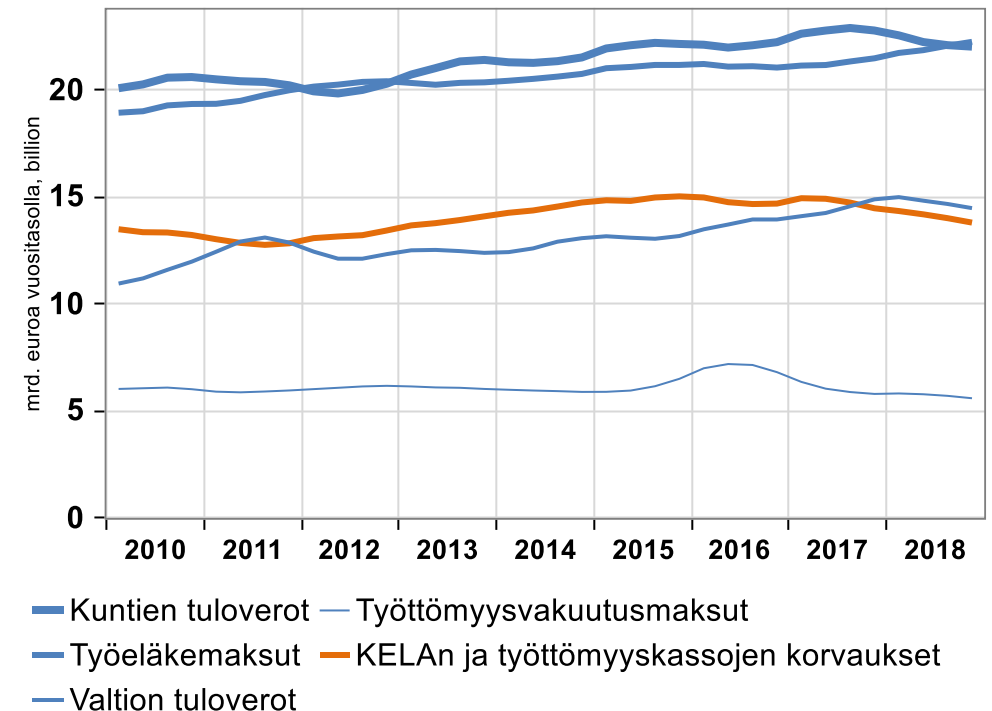
Julkisen sektorin tasapaino

Työttömyyden lasku näkyy julkisessa taloudessa

- Työllisyyden kasvun myötä kuntien tuloverot ja työeläkemaksut ovat kasvaneet.
- Valtion tuloveroissa kasvu on vähäisempää, koska valtion verotusta on kevennetty ja työllistyneet eivät maksa välttämättä juurikaan valtion ansiotuloveroa.
- Työttömyysetuusmaksut ovat vähentyneet.
- Mikrosimulointitulosten mukaan työttömän työllistymisen nettovaikutus on henkilökohtaisten verojen, maksujen ja tulonsiirtojen osalta reilut 10 000. Lisäksi tulevat vielä työnantajamaksut, kulutusverot ja dynaamiset vaikutukset.
- Vuosien 2016-2019 130 000 työllisyyden paranemisen vaikutus noin 2 mrd. euroa julkiseen talouteen.

Keskeiset julkisen sektorin erät joihin työllisyyden paranemisella suora vaikutus
reaalinen, kuluttajahintaideksillä deflatoitu, vuoden 2017 rahassa

Velka-asteen lasku jatkuu

- Julkisen sektorin velka suhteessa bkt:seen laskee tänä vuonna vuositasollakin alle 60 prosentin velkarajan.
- Ensi vuonna julkisen sektorin ei tarvitse enää ottaa lisää velkaa.
- Velka-asteen lasku nyt mahdollistaa sen, että elvyttävää finanssipolitiikkaa voidaan käyttää seuraavassa laskusuhdanteessa.

Ennuste	2019e	2020e
Julkinen velka / BKT	57 %	55 %

Keskeiset ennustemuuttujat 2017-2019

	2018 Mrd. euroa	2018 Volyymin muutos, %	2019e	2020e
Bruttokansantuote	233,6	2,3	1,5	1,8
Tuonti, tavarat ja palvelukset	92,3	4,2	2,5	2,6
Vienti, tavarat ja palvelukset	91,0	1,5	3,0	2,5
Kulutus	177,9	1,4	1,5	1,7
yksityinen	124,8	1,4	1,7	1,8
julkinen	53,0	1,4	1,0	1,5
Investoinnit	52,6	3,2	1,5	2,4
yksityiset	42,9	3,3	1,6	2,6
julkiset	9,7	3,0	1,0	1,5
Varaston muutos ja tilastovirhe, kontribuutio	4,4	1,6	-0,2	0,0
Inflaatio, kuluttajahintaindeksi, %-muutos		1,1	1,2	1,4
Ansiotaso, %-muutos		1,8	2,3	2,4
Työttömyysaste, %		7,3	6,0	5,8
Työllisyysaste, %		71,7	72,9	73,3
Yli/alijäämä, % BKT:seen				
Valtion		-1,2	-0,6	-0,4
Kuntien		-0,8	-0,6	-0,5
Koko julkisen sektorin		-0,6	-0,1	0,1
Vaihtotase, % BKT:seen		-1,9	-1,2	-0,9

